

บทที่ 12

ความวันผิดชอบทางจริยธรรม

สุภา ศิริมานนท์ (สุภา ศิริมานนท์, 2518 : 20) ได้ให้ความหมายของคำว่า ”จริยธรรม และจรรยาบรรณ” ไว้ดังนี้

จริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติหรือพฤติกรรมอันดีไว้ชื่อบ หรือความประพฤติอันถูกธรรม หรือความประพฤติที่เป็นธรรม

จรรยาบรรณ หมายถึง หนังสืออันว่าด้วยหลักแห่งความประพฤติ มิได้หมายเฉพาะจักรงไปยังบุคคล

ฉ้อאן วุฒิกรรมรักษा (ฉ้อאן วุฒิกรรมรักษा, 2536 : 40) อธิบายไว้ว่า ความหมายของจริยธรรมและจรรยาบรรณไม่แตกต่างกัน และการใช้คำว่าจริยธรรม เน้นที่จิตสำนึกของบุคคลในการประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกที่ควร ส่วนจรรยาบรรณ เน้นหลักปฏิบัติซึ่งกำหนดเอาไว้เพื่อเป็นข้อบังคับ หรือข้อเตือนใจของบุคคล

ในด้านของการใช้คำ มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับองค์กร เช่น แพทยสมาคม ใช้คำว่าจรรยาแพทย์

- สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ใช้คำว่า จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์
- สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ใช้คำว่า จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์
- สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ใช้คำว่า จรรยาบรรณ

องค์กรทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้เลือกเห็นถึงความสำคัญของการประกอบวิชาชีพอย่างมีจริยธรรมจึงได้กำหนดจรรยาบรรณในการทำงานไว้ดังนี้

ประมวลจรรยาบรรยาของนักหนังสือพิมพ์

สืบเนื่องจากการที่หนังสือพิมพ์กับรัฐบาลมักจะมีเรื่องซึ่งเป็นปฏิปักษ์กันอยู่เสมอ จนเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายเพื่อใช้กับหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยครั้ง การใช้กฎหมายจะจำเป็นอย่างถูกต้อง ถ้านักหนังสือพิมพ์มีจริยธรรม เมื่อปี พ.ศ. 2486 พระเจ้าวรวงศ์เธอร螽หนึ่น

นราธิปพงศ์ประพันธ์ และนักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงอีกหลายท่าน อาทิ นายแฉลิม วุฒิโภส
ติต, นายสติดย์ เสมานิล, นายมาลัย ชูพินิจ, นายเสลา เลขะรุจิ ฯลฯ ได้ร่วมกันยกร่างประมวล
จรรยาบรรณทาง ของนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยขึ้นดังนี้

ร่าง^๑
ประมวลจรรยาบรรณทาง
ของ
นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2486

คำนำ

โดยที่หนังสือพิมพ์มีการกิจอันสำคัญยิ่งแก่สวัสดิภาพและความวัฒนาสถาพรของสังคมและ
โดยที่นักหนังสือพิมพ์ผู้ประกอบอาชีววิชาการหนังสือพิมพ์ หรือส่วนประกอบอันสำคัญของวิชา
การหนังสือพิมพ์ ย่อมมีส่วนอันชัดแจ้งในการก่อรูปความคิดความเห็นและความประพฤติปฏิบัติของ
ประชาชนอย่างกว้างขวาง นักหนังสือพิมพ์จึงต้องมีความสำนึกรับยึดถือปฏิบัติแก่นักหนังสือพิมพ์แห่ง^๒
ประเทศไทยไว้ดังต่อไปนี้

เพื่อประกาศความสำนึกรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ที่มีต่อสังคม
ดังกล่าวแล้วให้ประจักษ์ชัดแก่สาธารณะ จึงตราประมวลจรรยาบรรณเป็นบทกติการสำหรับนักหนังสือพิมพ์
แก่นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยไว้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 “ข่าว”

ความจริงและความซื่อตรง

- ข้อ 1 ในการเสนอข่าว นักหนังสือพิมพ์จะยึดถือความจริงและความถูกต้องแม่นยำเป็นข้อสำคัญ
- ข้อ 2 ในการเขียนข่าว นักหนังสือพิมพ์จะไม่ระบายน้ำเสียให้ข่าวคาดเคลื่อนไป
- ข้อ 3 นักหนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวลือที่ไร้สาระและข่าวที่ชวนให้ผู้อ่านหลงเชื่องมงาย
- ข้อ 4 ในการบรรยายภาพของบุคคลหรือของเหตุการณ์ อันมีลักษณะเป็นที่น่าสนใจในทางข่าว
นักหนังสือพิมพ์จะละเว้นในการบรรยายโดยเดือนลอด เช่น ไม่ระบุชื่อบุคคลหรือสถานที่ซึ่งเกิด^๓
เหตุการณ์ที่กล่าวมานั้น
- ข้อ 5 ข้อความที่อ้างว่าได้สัมภาษณ์มา ต้องระบุชื่อหรือตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อ 6 การเสนอถ้อยคำสัมภาษณ์ หรือคำอภิปรายในที่ประชุม ถ้าจะใช้อัญประกาศต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้อภิปรายเสียก่อน

ข้อ 7 ข้อความที่พادหัวข่าวและพادหัวย่อย ต้องมีอยู่ในเนื้อเรื่องข่าวนั้น

ข้อ 8 นักหนังสือพิมพ์ จะไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชือ หรือชวนนิยมที่ไร้สาระประโภชน์

ข้อ 9 นักหนังสือพิมพ์ พึงจะเว้นการเสนอข่าวด้วยความค่าเอียงอันอาจทำให้สาระชนวนนิจฉัยคลาดเคลื่อน

ข้อ 10 ในเนื้อเรื่องข่าว ไม่ควรแทรกความเห็นใดๆ ลงไว้

ข้อ 11 เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์อื่น หรือหนังสืออื่น ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น

ความรอบคอบและพินิจด้�

ข้อ 12 นักหนังสือพิมพ์ จะใช้ความพากเพียรศึกษา สอบสวนและสังเกตให้เป็นนิสัยประจำ เพื่อส่งเสริมการเสนอข่าวให้เป็นหลักฐานควรแก้การเขื้อถือ

ข้อ 13 ในการสืบข่าว นักหนังสือพิมพ์จะพยายามสืบจากต้นข่าว และหากไม่สำเร็จก็จะสืบจากแหล่งซึ่งใกล้ต้นข่าวที่สุดที่จะแสวงหาได้

ข้อ 14 ในการใช้วินิจฉัยรับข่าว นักหนังสือพิมพ์จะระงับข่าวต่อเมื่อข่าวนั้นขัดกับสาระประโภชน์

ข้อ 15 ภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวต้องสุภาพ และปราศจากความหมายนิcidเหยียดหยาม กระทนงเทือนเบริบงเบรย เสียดสี

ข้อ 16 นักหนังสือพิมพ์ ไม่พึงใช้การเสนอข่าวเป็นทางโฆษณาตนเอง

ข้อ 17 ในการเขียนข่าวและเสนอข่าว นักหนังสือพิมพ์ต้องยึดถือความยุติธรรม และความเที่ยงธรรมเป็นคติสำคัญ

ข้อ 18 ผู้สืบข่าวหนังสือพิมพ์ พึงสืบข้อความแต่เพียงที่เป็นข่าว ไม่พึงล้วงสืบเข้าไปในกระบวนการคดี

ข้อ 19 ข่าวซึ่งกล่าวถึงกรณีข้าราชการต้องหาในคดีกีบวกันหน้าที่ราชการ พึงเสนอข้อเท็จจริงโดยสำคัญอันถูกต้อง และไม่รวมมีข้อคาดคะเน หรือข้อสรุปผลใดๆ ในข่าวนั้น เว้นแต่จะเป็นข้อความที่ได้จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 20 ในกรณีที่กล่าวหาผู้ทำงานในองค์การเอกชนเกี่ยวกับหน้าที่ของเข้า พึงเสนอเฉพาะข้อเท็จจริง ข้อสงสัยหรือข้อสรุปผลใดๆ หากจะมีในข่าวนั้น ต้องไม่ให้พัดพิงไปถึงองค์กรอื่นๆ ถ้าจะเสนอแตลงกรณ์ขององค์กรนั้นพำนพิงไปถึงองค์กรอื่น ก็ต้องเสนอแตลงกรณ์ขององค์กรอื่นนั้น (ถ้ามี) พร้อมกันไปด้วย

ข้อ 21 ข่าวอրรถคดีที่มีข้อกล่าวหาว่ากระทำการใดๆ ต่อบุคคลในทางศีลธรรม พึงเสนอเฉพาะคำฟ้อง และให้การเสนอประวัติ แม้จะเป็นจริงแท้ก็ดี ข้อชุบชิบหรือจำแล้วเลือกเกี่ยวกับคู่คดีก็ดี ไม่ชอบด้วย บรรยาทันนักหนังสือพิมพ์

ข้อ 22 ในกรณีที่หนังสือพิมพ์โฆษณาเรื่องราชการคลาดเคลื่อนจากความจริงและอาจเกิดความเสียหายขึ้นได้ เมื่อทางราชการแจ้งมาหรือขอร้องให้แก้หรือปฏิเสธ หนังสือพิมพ์ต้องแก้หรือปฏิเสธให้โดยเร็วและในลักษณะที่ไม่เป็นการซ่อนเร้นอัพาระผู้อ่าน

ข้อ 23 เมื่อโฆษณาเรื่องเกี่ยวกับคลาดเคลื่อนจากความจริง และอาจเกิดความเสียหายขึ้นได้แก่บุคคลนั้น หนังสือพิมพ์ต้องแก้หรือปฏิเสธให้โดยเร็วเมื่อได้ทราบ และในลักษณะที่ไม่เป็นการซ่อนเร้นอัพาระผู้อ่าน

ข้อ 24 ข่าวเกี่ยวกับอրรถคดี พึงระบุชื่อบุคคลที่ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึง

ข้อ 25 นักหนังสือพิมพ์ จะไม่ละเมิดต่อชื่อเสียงของชนชาติใดหรือกลุ่มชนเหล่าใด เมื่อเสนอข่าว อรรถคดี นักหนังสือพิมพ์จะไม่กล่าวแต่เพียงสัญชาติหรือลักษณะานาที่ผู้ต้องหาหรือคู่ความซึ่งต้องออกบัญญัติ

ข้อ 26 ในข่าวมีสาระ พร้อมพึงจะเว้นกล่าวถึงเรื่องที่ไม่ดีไม่งามของผู้มีมนุษยธรรม ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่นับถือทั่วไป

ข้อ 27 นักหนังสือพิมพ์ จะไม่เขียนข้อความชวนบนขันในข่าวมีสาระและข่าวที่บุคคล ประสบความทุกข์ทรมาน

ความสำคัญและความพหุ面貌

ข้อ 28 การพำนัชหัวข่าวและพำนัชหัวข้อ ซึ่งอนุมานได้ว่าจะก่อความคื้นเห็นหรือความหวาดเสียว แก่ประชาชนเกินความเป็นจริง เป็นการผิดบรรยาทันนักหนังสือพิมพ์

ข้อ 29 นักหนังสือพิมพ์ จะดำเนินด้วยความสำคัญในการจัดเสนอข่าว และจะจัดเสนอข่าวตาม ลำดับความสำคัญของข่าว ซึ่งมีแก่สาธารณะ

ข้อ 30 ใน การเสนอข่าว นักหนังสือพิมพ์จะชี้ความพหุ面貌ความพหุ面貌แก่กรณี

ข้อ 31 นักหนังสือพิมพ์ จะไม่เสนอรายละเอียดของข่าวคดีฟ้องห垭 คดีขอให้รับรองบุตร หรือ คดีที่น่าอับอาย นอกจากรายละเอียดที่ปรากฏในการพิจารณาคดีนั้นในศาลฎีกิธรรมและซึ่งศาลอนุญาตให้ เสนอแก่ประชาชนได้

ข้อ 32 การเสนอข่าว ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดในเรื่องนิสัยประจำติของไทย หรือลักษณะานาที่ ประชานชาวไทยนั้นถืออยู่ เป็นการละเมิดบรรยาทันนักหนังสือพิมพ์ย่างร้ายแรง

ส่วนที่ 2 “gap”

gap นำ

- ข้อ 33 การปฏิบัติการถ่ายภาพ จะต้องเป็นไปอย่างสุภาพอย่างยึดทุกโอกาส
- ข้อ 34 ภาพบุคคลซึ่งหนังสือพิมพ์จะเสนอต่อสาธารณะนั้น ควรเป็นภาพที่สาธารณะนั้นใช้
- ข้อ 35 การเสนอภาพบนประกอบข่าวในทางที่ไม่ดีไม่งามเก่าเจ้าของภาพ จะต้องระวังไม่ให้ผิดตัว และต้องไม่ให้ประชาชนเห็นไปว่า เป็นการข้ามเดินบุคคลผู้เจ้าของภาพ
- ข้อ 36 ข่าวอրรถดีซึ่งมิใช่คดีการเมือง เมื่อคดียังไม่ถึงศาล หนังสือพิมพ์ซึ่งไม่ควรนำภาพผู้ต้องหาลงพิมพ์ เว้นแต่ปรากฏว่าผู้ต้องหาหลบหนีไป
- ข้อ 37 ภาพอนาคตต้องไม่ปรากฏในหนังสือพิมพ์
- ข้อ 38 ใน การเสนอภาพที่น่าสังเวชหรือน่าหัวดเสียว นักหนังสือพิมพ์จะต้องคำนึงถึง ความรู้สึกของสาธารณะอย่างถ้วน
- ข้อ 39 นักหนังสือพิมพ์จะไม่เสนอภาพในลักษณะเพื่อเบินบอกเจ้าของภาพ โดยไร้ประโยชน์แก่สาธารณะ
- ข้อ 40 ภาพบุคคลในต่างประเทศซึ่งสาธารณะชาวไทยไม่น่าจะสนใจ ไม่ควรแก่การโฆษณา

gap สืบ

- ข้อ 41 ภาพล้อต้องไม่ขัดกับศีลธรรมและวัฒนธรรมของชาติ
- ข้อ 42 ภาพล้อที่เป็นภาพไทย ต้องสุภาพในความรู้สึกของคนไทยทั่วไป
- ข้อ 43 ภาพล้อต้องไม่เป็นการล้อเฉพาะในวงแคบของสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยเป็นการเสียดสี
- ข้อ 44 นักหนังสือพิมพ์จะไม่เสนอภาพล้อ ที่อาจทำให้เกิดความรู้สึกเหยียดหยามประเทศไทย หรือพระพุทธศาสนา
- ข้อ 45 ภาพล้อที่อาจก่อให้เกิดความดูแคลนชันเหล่าได หรือลัทธิศาสนาใดในประเทศไทย อันจะเป็นผลร้ายต่อสาธารณะ พึงระวังโฆษณา
- ข้อ 46 ภาพล้อซึ่งกัด骂จากภาพต่างประเทศ จะต้องระบุว่ากัด骂จากที่ใด
- ข้อ 47 ภาพล้อที่ใช้แทนเรื่องเริงร奕 ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบรรยายส่วนที่ 4 อีกด้วย

ภาพประกอบเรื่องทั่วไป

ข้อ 48 การเสนอภาพประกอบเรื่อง โดยทั่วไป ต้องอยู่ในขอบเขตของศีลธรรม และ
วัฒนธรรม

ข้อ 49 ถ้าเป็นเรื่องซึ่งมิใช่เรื่องจริง ไม่พึงเสนอภาพบุคคลจริงประกอบ

ข้อ 50 ภาพประกอบเรื่อง ควรให้มีลักษณะตรงกับสภาพของเรื่อง เช่น เรื่องกล่าวถึง
ชนชาติหรือประเทศใด ก็ควรใช้ภาพชนชาติหรือภูมิประเทศนั้นเป็นภาพประกอบ

ส่วนที่ 3 “ความเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์”

ข้อ 51 ความจริงก็คือต่อชาติ ความสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศไทย และสาธารณชน เป็นคติ
ซึ่งนักหนังสือพิมพ์ต้องไว้อย่างสูงสุด

ข้อ 52 ภายใต้บัญญัติของกฎหมายและบทบรรยาย ข้อ 49 นักหนังสือพิมพ์ต้องไว้นักหนังสือ-

พิมพ์มีเสรีภาพเพื่อในการแสดงความคิดเห็นเพื่อสาธารณะโดยชัน

ข้อ 53 นักหนังสือพิมพ์ต้องไม่มีพั�ยณ์สืบอื่นใด นอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณะ
ข้อ 54 การแสดงความเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ที่ปราศจากความบริสุทธิ์ใจเป็นการละเมิด
บรรบากนักหนังสือพิมพ์อย่างร้ายแรง

ข้อ 55 หนังสือพิมพ์ ไม่พึงเขียนบทนำออกความเห็นหรือติชมอันส่อให้เห็นเป็นอคติในทาง
หนึ่งทางใด

ข้อ 56 ในกรณีที่มีการออกความเห็น โดยท่องกัน นักหนังสือพิมพ์จะให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่าย
ค้านของตนอย่างดีที่สุด และจะให้ความเสมอภาคแก่ฝ่ายโดยท่องกัน

ข้อ 57 นักหนังสือพิมพ์จะแสดงความเห็นของตนด้วยความสุภาพ รอบคอบและไม่รุคหน้า
เกินข้อเท็จจริง

ข้อ 58 นอกจักความจริงและความยุติธรรมแล้ว นักหนังสือพิมพ์จะไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมา
ครอบงำความคิดเห็นของตน จะนั้นนักหนังสือพิมพ์จะเฝ้าระวัง หนักแน่นตามความคิดเห็นของตนที่
แสดงออกไป แต่ก็พร้อมที่จะฟังหลักฐานที่หากปรากฏขึ้นใหม่ และพิจารณาด้วยดีถ้าเชื่อว่าความเห็นครั้ง
แรกยังไม่ถูกถ้วน นักหนังสือพิมพ์ก็พร้อมที่จะเสนอความเห็นใหม่

ข้อ 59 ภายในขอบเขตแห่งเหตุผล นักหนังสือพิมพ์จะช่วยทุนกรองผู้ไว้พึงและผู้กระทำการ
ซึ่งประสบการณ์แห่ง

ข้อ 60 นักหนังสือพิมพ์ จะปฏิบัติอย่างมีเกียรติต่อทุกคนเสมอ กัน ด้วยความสุภาพและอธิบายอย่างดีที่สุดที่จะทำได้โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางความมั่งคั้งทางอิทธิพลหรือทางสังคม

ข้อ 61 ในกรณีที่ประชาชนตื่นเต้นตกใจอยู่แล้ว นักหนังสือพิมพ์จะไม่เพิ่มความตื่นเต้นตกใจนั้นด้วยการซึ่งให้เห็นเหตุแห่งความตื่นเต้นมากขึ้น

ข้อ 62 นักหนังสือพิมพ์จะไม่แสดงความเห็นชวนเชื้อ เว้นแต่จะเป็นอันชัดเจ้งว่าการกระทำของตนเข่นนั้นจะชอบด้วยประยุกต์อย่างสูงสุดของชาติ

ส่วนที่ 4 “เรื่องสำหรับอ่านทั่วๆ ไป”

ข้อ 63 นักหนังสือพิมพ์ จะเคารพคติศีลธรรม เชิญชี้ชวนบรรณพร้อมกันไปกับการรักษาและส่งเสริมศีลปะแห่งการประพันธ์

ข้อ 64 นักหนังสือพิมพ์ จะใช้ภาษาและสำนวนที่เป็นการส่งเสริมภาษาไทย

ข้อ 65 การนำเรื่องที่เกิดขึ้นจริงมาเขียน โดยเห็นได้ชัดว่าจะให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ผู้หนึ่งผู้ใด เป็นการละเมิดภราณานักหนังสือพิมพ์

ข้อ 66 นักหนังสือพิมพ์ไม่พึงเสนอเรื่องซึ่งมีข้อความเสียดสีผู้ใดโดยนัยที่เห็นได้ชัดแจ้ง

ข้อ 67 การคัดลอกเรื่องของผู้อื่นนำมาอ้างว่าเป็นของตน เป็นการทำลายเกียรตินักหนังสือพิมพ์อย่างร้ายแรง

ข้อ 68 หนังสือพิมพ์ไม่ควรโฆษณาเรื่องซึ่งไม่เหมาะสมแก่อนุชนอายุต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์

ข้อ 69 นักหนังสือพิมพ์จะไม่เสนอเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความรู้สึกเหยียดหยามแก่คนไทย ชาติไทย พระพุทธศาสนา กลุ่มนชาติเล่าได หรือศาสนาใดในประเทศไทย

ข้อ 70 เมื่อมีการกล่าวว่าอ้างถึงเรื่องราว หรือบทประพันธ์ของชาติต่างประเทศ นักหนังสือพิมพ์ จะได้พิจารณาว่า จำเป็นเพียงใดสำหรับเรื่องและศีลปะของการประพันธ์รายนั้น ถ้าเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างเพียงเพื่อจะอ้อว่าด้วยลักษณะอ้างได้อ่านหนังสือมากเท่านั้นแล้ว ควรจะคงไว้เสีย

ส่วนที่ 5 “ประกาศโฆษณา”

ข้อ 71 ในการเสนอประกาศโฆษณา หนังสือพิมพ์จะใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม

ข้อ 72 หนังสือพิมพ์จะไม่เผยแพร่ประกาศโฆษณา ที่มีเหตุให้น่าสนใจว่าเจ้าของประกาศโฆษณาตนนั้น เจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งที่ลงมาก

ข้อ 73 หนังสือพิมพ์จะไม่รับเผยแพร่ประกาศโฆษณาซึ่งมีเหตุให้น่าสงสัยว่าจะอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้

- ก. เพื่อขายสินค้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ข. เพื่อขายสินค้าที่จะเป็นภัยแก่สุขภาพ หรือทำให้วัฒนธรรมของบุคคลเสื่อม堕落
- ค. เพื่อค้ากำไรเกินควร

ข้อ 74 หนังสือพิมพ์ไม่ควรรับเผยแพร่

ก. ประกาศเรื่องໄล่คนงานออก และประกาศตัด扣 ในเรื่องการพ้นจากตำแหน่งงานของกิจการเอกชน

- ข. ประกาศไม่รับผิดชอบของสามีภริยาที่ห่างกัน

ข้อ 75 หนังสือพิมพ์จะไม่ยอมเป็นเครื่องมือสำหรับเผยแพร่ประกาศโฆษณาเกี่ยวกิจการที่น่าสงสัยว่าจะเห็นภัยแก่สังคมหรือสาธารณชน

ข้อ 76 หนังสือพิมพ์จะไม่เผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีข้อความเสียดสีผู้ใด

ข้อ 77 ประกาศโฆษณาสินค้าและกิจการค้า ต้องระบุชื่อเจ้าของหรือผู้ประกาศสินค้าหรือกิจการค้านั้นเสมอไป

ข้อ 78 หนังสือพิมพ์ พึงใช้ความระมัดระวังให้พอดีควรในการโฆษณาสินค้าหรือกิจการค้าที่กล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือบุคคลผู้ใดเป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป

ข้อ 79 หนังสือพิมพ์จะไม่ยอมผูกมัดตนเองไว้กับผู้ใด ซึ่งวางข้อจำกัดว่ามิให้รับเผยแพร่ประกาศโฆษณาสินค้าหรือกิจการค้าของผู้อื่น

ข้อ 80 ประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในช่วงข่าวของหนังสือพิมพ์ต้องทำให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา

ข้อ 81 การประกาศโฆษณาสินค้า หรือกิจการค้าโดยวิธีเรียบเรียงเป็นบทประพันธ์ต้องทำให้ปรากฏว่าเป็นการประกาศโฆษณา

ข้อ 82 หนังสือพิมพ์จะไม่ยอมให้ระบุชื่อสินค้าในข่าว เมื่อข่าวนั้นกล่าวถึงบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของสินค้า เว้นแต่จะเป็นข่าวการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์

ข้อ 83 ประกาศโฆษณาทางการเมือง (เรื่องเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาท้องถิ่น) ต้องระบุไว้ว่าเป็นประกาศโฆษณา

ข้อ 84 หนังสือพิมพ์จะไม่โฆษณาข้อความที่ชวนให้นิยมสินค้าเพิ่งแต่ถังว่าเป็นสินค้าของต่างประเทศ

ข้อ 85 หนังสือพิมพ์จะไม่โฆษณาถึงกิจการของตนเองในทำนองโ้อ้อวค

ข้อ 86 การโฆษณาจำนวนหน่วยของหนังสือพิมพ์เป็นรายวัน รายสัปดาห์หรือรายเดือนนั้น ให้ถือว่าไม่รวมถึงจำนวนที่ให้แก่สมาชิกพิเศษผู้ไม่ต้องชำระค่าตอบแทนและจำนวนที่จำหน่ายไปเปล่าเป็นพิเศษ ต่าง ๆ จำนวนจำหน่ายดังกล่าววนั้นมีโฆษณาต้องมีผู้ตรวจสอบบัญชีรับรอง

ส่วนที่ 6 “การปฏิบัติทั่วไป”

ข้อ 87 คำศัพด์อาชุโโซของนักหนังสือพิมพ์ในงานทั้งที่เป็นพิธีและมิใช่พิธีให้เป็นไปตามที่สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้

ข้อ 88 การแบ่งขันในระหว่างหนังสือพิมพ์ ต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรมและสุภาพ

ข้อ 89 นักหนังสือพิมพ์พึงระวังการทำลายเกียรติส่วนตัวของนักหนังสือพิมพ์ด้วยกัน

ข้อ 90 ในระหว่างหนังสือพิมพ์ด้วยกัน ไม่ควรสือกันโดยไร้สาระณประโภชน์แก่สาธารณะ

ข้อ 91 หนังสือพิมพ์ พึงระวังราค่าประกาศโฆษณาสินค้า หรือการค้าโดยเบริญเทียน กับอัตราค่าประกาศโฆษณาของหนังสือพิมพ์อื่น

ส่วนที่ 7 “ความประพฤติทั่วไป”

ข้อ 92 นักหนังสือพิมพ์ ต้องบำเพ็ญตนให้สมเกียรติแก่วิชาชีพของตน

ข้อ 93 นักหนังสือพิมพ์ ต้องประพฤติดุณธรรมยานธรรมอันสุภาพให้สมเกียรติแก่ฐานะของตนในสังคม

ข้อ 94 นักหนังสือพิมพ์ ต้องพยาบาลเรียนรู้และเบริญปฏิบัติในการสังคมต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมงานสังคมได้โดยแนบเนียน

ข้อ 95 นักหนังสือพิมพ์พึงระวังการอวดอ้างฐานะของตนที่เป็นนักหนังสือพิมพ์

ข้อ 96 นักหนังสือพิมพ์ ต้องไม่อวดคำตำแหน่งของตนเพื่อเรียกร้องสิทธิ หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่เป็นธรรม

ข้อ 97 นักหนังสือพิมพ์ ต้องเป็นผู้รักษาเรียบวินัยอย่างเคร่งครัด

ข้อ 98 นักหนังสือพิมพ์จะรักษาความลับที่ได้ทราบมาโดยตำแหน่งหน้าที่อย่างเคร่งครัด และจะไม่เปิดเผยนามแฝงของผู้ประพันธ์ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมของเจ้าของนามแฝงนั้น

ข้อ 99 การตีความบทบรรยายนี้ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ข้อ 100 การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายรัฐบัญญัติ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย โดยได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

ข้อ 101 ให้ใช้ประมวลจรรยาบรรณราษฎรนี้ ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช 2486

ประกาศ ณ วันที่.....กันยายน พุทธศักราช 2486

นายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

โดยอนุมัติของที่ประชุมใหญ่สมาชิกสมาคม

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช 2486

ร่างฉบับดังกล่าวได้รับการปรับให้เข้ากับบุคคลมัย โดยกรรมการบริหารสมาคมฯ ชุด
ต่อๆ มาเพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์

ของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

(พ.ศ. 2507)

โดยที่งานและอาชีพหนังสือพิมพ์ได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ สมาคมหนังสือพิมพ์
แห่งประเทศไทยจึงเห็นสมควรวางแผนของสมาคมที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ประจำอยู่
ในขณะนี้ในการขึ้นไว้ เพื่อส่งเสริมและรักษาเกียรติคุณซื่อเสียงและฐานะของสมาชิกดัง
ต่อไปนี้

- รายงานข่าวด้วยความซื่อตรงและสุภาพ ไม่ละเว้นการเสนอข้อเท็จจริงอันเป็น^{สาระประโยชน์และบิดเบือนข้อเท็จจริงด้วยประการใดๆ}
- เคารพความไว้วางใจใดๆ ที่ได้รับการติดต่อในหน้าที่
- ส่งเสริมการภาพนั้นกับความเป็นมาตรฐานของสมาคมฯ และละเว้นการถือ^{เอาประโยชน์ของเพื่อนสมาชิกเป็นของตนโดยไม่ชอบธรรม}
- ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่รับสินจ้างรางวัลหรือผล^{ประโยชน์ใดๆ อันเป็นเครื่องจูงใจให้ไม่เคารพหน้าที่และอาชีพ}
- ปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานด้วยความซื่อสัตย์และออกสำรวจต่างๆ ด้วยวิธีการอันชอบธรรม
- แสดงตนว่าเป็นผู้แทนหนังสือพิมพ์ก่อนจะสัมภาษณ์บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ด้วย^{ความมุ่งหมายจะนำเรื่องนั้นๆ มาพิมพ์โฆษณา}
- รักษาและส่งเสริมเกียรติคุณและซื่อเสียงแห่งความเป็นนักหนังสือพิมพ์ไว้เป็น^{อย่างดี}

**จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์
ของสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
(พ.ศ. 2510)**

โดยความห่วงใยต่ออาชีพนักหนังสือพิมพ์และมองเห็นความจำเป็นของการที่นักหนังสือพิมพ์ควรมีจริยธรรมไว้เป็นทางปฏิบัติ เพื่อความนิสัยดีและปัญญาณแห่งอาชีพของตน คณะกรรมการบริหารของสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้ประชุมปรึกษากันในการประชุมครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2510 มีมติให้กำหนดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ไว้ดังต่อไปนี้

1. **ความรับผิดชอบ** - ได้แก่ การรับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน สถาบัน ประเทศชาติ ศาสนา และราชบัลลังก์ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “กิจญาณ”
2. **ความมีเสรีภาพ** - ได้แก่เสรีภาพที่มีความรู้สึกรับผิดชอบกำกับ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “ป่าวารณา” หรือ “ธรรมมาธิบดี”
3. **ความเป็นไทย** - ได้แก่ความไม่ตอกเป็นทางของใคร ทั้งภายในและภายนอก จะโดยอามิสตินจังอื่นใด ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่ตอกเป็นทางของ “อุกฤษณุส”
4. **ความจริงใจ** - ได้แก่ความไม่มีเจตนาบิดเบือน ผิดพลาดต้องรับแก้ไข ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “สัจจะ”
5. **ความเที่ยงธรรม** - ได้แก่ความไม่ลำเอียง หรือความไม่เข้าใจรอค่า ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่มีอคติ 4 ประการ หมายถึง ฉันทากติ ลำเอียงเพระรัก โภสาคติ ลำเอียงเพระชั้ง โนหาคติ ลำเอียงเพระหลง และภยาคติ ลำเอียงเพระกลัว
6. **ความไม่ใช้เป็นนักกิฟ่า** - ได้แก่การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ละเมิดศีลธรรมบุคคล เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์ของสาธารณะ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “สุปฏิบัติ”
7. **ความมีมารยาท** - ได้แก่การใช้ภาษาและภาพที่ไม่หยาบโลนและลามกอนาจารหรือส่อไปในทางดังกล่าว ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “โสดเยยะ” หรือ “อาจารสมบัติ”

จารยานธรรม
ของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
(พ.ศ. 2519)

“เพื่อสร้างไว้ซึ่งเกียรติคุณของนักข่าว ให้มีพื้นฐานเป็นไปโดยหมายถึงแก่กิจวัตร
และเพื่อให้นักข่าวตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนจึงเห็น
สมควรกำหนดจารยานธรรมไว้เป็นหลักปฏิบัติของสมาชิกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
ดังต่อไปนี้

1. จักต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
2. จักต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวสารใดๆ ออกพิมพ์
โฆษณาเผยแพร่ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงต่อความเป็นจริง ต้องรับข้อกล่าวหาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
3. ในกรณีให้ได้ข่าว กាល หรือเอกสารใดๆ มาเป็นของตน เพื่อประโยชน์ต่อการ
เสนอข่าวจักต้องใช้วิธีการที่สุภาพและสัตย์ซื่อเท่านั้น
4. จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยมุ่งหวังต่อสาธารณประโยชน์โดยไม่ใช้คำแห่ง
หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือหมุ่คณะใดๆ โดยไม่ชอบธรรม
6. จักต้องไม่กระทำการ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วม
วิชาชีพ”

นอกจากสมาคมทั้ง 3 แล้ว ยังมีการรวมตัวของนักวิชาชีพด้านหนังสือพิมพ์เป็น
สมาคมอีก เช่น สมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงแห่งประเทศไทย สมาคมผู้สื่อข่าวอาชญากรรมแห่ง^ห
ประเทศไทย สมาคมช่างภาพสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่ง^ห
ประเทศไทย ซึ่งแต่ละสมาคมต่างก็มีข้อบังคับซึ่งส่งเสริมการทำงานของสมาชิกเพื่อ^ห
ประโยชน์ของประชาชนต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2540 นักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต่างเห็นเป็นการสม
ควรให้มีการจัดตั้งสภากาชาดแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ควบคุม
กันเองในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์จึงได้ร่วมกันร่างธรรมนูญสภากาชาดแห่งประเทศไทย

แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ขึ้น และต่อมาในปี พ.ศ. 2541 คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ร่างข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และประกาศใช้ในปีเดียวกันนั้นเอง

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์
สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
(พ.ศ. 2541)

โดยที่เจ้าของ ผู้ประกอบการ บรรณาธิการ และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้งหลายได้พร้อมใจกันสถาปนาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้เป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่ควบคุมกันเองเพื่อส่งเสริมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบ สถานภาพผู้ประกอบวิชาชีพและกิจการหนังสือพิมพ์ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสิทธิในการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการรับรู้ข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนรวมทั้งยึดถือความยุติธรรมและความเที่ยงธรรมเป็นหลักในการประกอบวิชาชีพ

อาศัยความตามข้อ 5 (1) และข้อ 14 (4) แห่งธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมิฉะนั้นขอให้ตราข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1 หมวดทั่วไป

- ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541”
- ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้
 - “ข่าว” หมายถึง เนื้อหา ความนำหรือตัวไปรษณ พาดหัวข่าว ภาพข่าว และคำบรรยายภาพข่าว
 - “หนังสือพิมพ์” หมายถึง หนังสือพิมพ์ตามธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ข้อ 3
 - “ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์” หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ตามธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ข้อ 3

หมวด 2 จริยธรรมของหนังสือพิมพ์

ข้อ 4 หนังสือพิมพ์ต้องบีดีอีช้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำและครบถ้วน

ข้อ 5 หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือหมุกเมะ

ข้อ 6 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ข้อ 7 หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ 8 หนังสือพิมพ์ ต้องละเอียดเรื่องการเสนอข่าวเพื่อความล้ำอึ้ง หรือมือดี จนเป็นเหตุให้ข่าว捏นักคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ 9 หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว

ข้อ 10 เมื่อคัดลอกข้อมูลใดๆ ออกจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ต้องบอกที่มาของข้อมูลนั้น

ข้อ 11 การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย

ข้อ 12 ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลօบปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปักปิดเพื่อสรับสัจภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ

ข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องปักปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้

หนังสือพิมพ์ต้องปักปิดนามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์นั้นไว้เป็นความลับ

ข้อ 15 ใน การเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงถึงให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชน ของเด็ก ศตรีและผู้ด้อยโอกาส

ในการเสนอข่าวตามวาระแรก ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก ศตรีและผู้ด้อยโอกาส นิ่งไว้ทางใจทางหนัง

ข้อ 16 การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าว และต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว

ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจจาระ กามกอนาจาร หรือน่าหัวดูเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณะชนอย่างถ้วน

ข้อ 18 ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรม แก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ

ข้อ 19 ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณาจะแนบแฟ็งเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

หมวด 3 จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติการใด ๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่อวดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกร้องสิทธิ หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องลงทะเบียนการรับอนุสิลินช้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใด เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

หมวด 4 แนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พึงลงทะเบียนการรับอภิสิทธิ์ หรือตำแหน่ง เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ 24 การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ พึงระบุหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณะ และไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ 25 การได้มีเชิงข่าวสาร หนังสือพิมพ์พึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์

ข้อ 26 ใน การแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์พึงกระทำการโดยบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธะอื่นใด นอกจากนุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณะ โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

ข้อ 27 หนังสือพิมพ์ พึงลงทะเบียนการล่วงละเมิดศิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อ 28 หนังสือพิมพ์ พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบ ให้ประกาศโฆษณาทึ้งหลาຍอยู่ภาย ในขอบเขตของศีลธรรม และวัฒนธรรม

หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่จะไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่น่าสงสัยว่าจะเป็นภัยแก่สังคมหรือสาธารณะ

ข้อ 29 หนังสือพิมพ์เพื่อหลักเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฉนดฯที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฉนดฯนั้นเจตนาจะทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อในสิ่งที่ลงราย

ข้อ 30 ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์เพื่อหลักเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพ หรือมีความหมายเหี้ยดหยาม

ประกาศ ณ วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2541

(นางมนิจ สุขสมจิตร)

ประธานสภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

เรื่องของจริยธรรมเป็นเรื่องของจิตใจ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งมีส่วนได้เสียต่อผลประโยชน์ของสังคมจะต้องมีคุณธรรม มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับการทำงาน บางครั้งนักหนังสือพิมพ์ทำผิดจรรยาบรรณแต่ไม่ผิดกฎหมาย การทำผิดจริยธรรม ทำให้วิชาชีพเสียหาย การพิจารณาว่าวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ มีความเจริญรุ่งเรือง ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนมากน้อยเพียงใด ย่อมพิจารณาจากการทำงานอย่างมีจรรยาบรรณเป็นหลัก องค์กรวิชาชีพที่เข้มแข็ง จะใช้จริยธรรมในการควบคุมความประพฤติและการทำงานของสมาชิก เมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณก็มีหลักเกณฑ์การลงโทษ ซึ่งเป็นโทษทางสังคมมากกว่าโทษทางกฎหมาย สภาพการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้บัญญัติถึงแนวปฏิบัติ เมื่อมีการละเมิดจรรยาบรรณขึ้นไว้ในธรรมนูญสภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ดังนี้ (สภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2541 : 11)

“เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิก หรือผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิก ละเมิด หรือประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) แจ้งเป็นหนังสือให้หนังสือพิมพ์ฉบับที่ถูกร้องเรียนลงตีพิมพ์คำวินิจฉัยอันเป็นที่สุคของคณะกรรมการ ในตำแหน่งและขนาดตัวอักษรที่เห็นได้ชัด ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัยนั้น โดยสภากาชาดหนังสือพิมพ์ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

(2) แจ้งเป็นหนังสือให้หนังสือพิมพ์ฉบับที่ถูกร้องเรียน บรรเทาความเสียหายด้วยการตีพิมพ์ขอความคำขอโทษต่อผู้เสียหายตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ โดยสภากาชาดหนังสือพิมพ์ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

(3) ในการผู้ประพฤติผิดเป็นผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ให้ส่งคำวินิจฉัยไปยังหนังสือพิมพ์ ต้นสังกัดของผู้นั้น เพื่อดำเนินการลงโทษ แล้วแจ้งผลให้สภากาชาดหนังสือพิมพ์ทราบโดยเร็ว

(4) ในกรณีที่เห็นสมควร สภากาชาดหนังสือพิมพ์อาจเผยแพร่คำวินิจฉัยนั้นต่อสาธารณะได้ด้วย”

จริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศแม่แบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย สนับสนุนให้นักหนังสือพิมพ์ทำงานโดยยึดหลักความถูกต้อง และจริยธรรม คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของหนังสือพิมพ์ “ได้บัญญัติแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมสำหรับนักหนังสือพิมพ์ขึ้น”

แนวปฏิบัติด้านจริยธรรมสำหรับนักหนังสือพิมพ์ *

(The Press Complaints Commission)

คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของหนังสือพิมพ์ “ได้กำหนดแนวปฏิบัติของนักหนังสือพิมพ์ ไว้ เมื่อ ก.ศ. 1993 ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ ไว้ว่า

หนังสือพิมพ์ (รวมทั้งนิตยสารด้วย) ทั้งหลายมีหน้าที่ ที่จะสร้างไว้ซึ่งมาตรฐานและจริยธรรม ของวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันสิทธิแห่งการรับรู้ของสาธารณะ

บรรณาธิการ ควรจะดูแลข่าวสารข้อมูลทั้งหลายทั้งที่มาจากการในกองบรรณาธิการ และที่มาจากการบอกว่าเป็นไปตามจริยธรรมนี้ ในขณะที่บรรณาธิการและนักหนังสือพิมพ์ทุกคนควรยึดหลักการมีวินัย ในตนเองในการปฏิบัติดนอย่างมีจริยธรรมให้เหมือนกันที่ได้ตราไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

1. ความเที่ยงตรง (Accuracy)

1.1 หนังสือพิมพ์และนิตยสาร ควรดูแลไม่ให้มีการตีพิมพ์เรื่องที่ไม่เที่ยงตรง อันจะนำไปสู่ ความเข้าใจผิด หรือบิดเบือนเรื่องราว

1.2 เมื่อมีการตีพิมพ์เรื่องราวที่คลาดเคลื่อนในประเด็นสำคัญจะต้องมีการแก้ไข

1.3 เมื่อมีข้อพิจพลดความมีการตีพิมพ์ข้อความเพื่อขอโทษ ในโอกาสที่เหมาะสมที่ควร

1.4 การรายงานข่าวต้องเป็นไปด้วยความเสมอภาค (Fair) และ เที่ยงตรง (Accurately)

2. โอกาสในการโต้ตอบ (Opportunity to Reply) ควรให้โอกาสในการโต้ตอบเรื่องราวที่ไม่ เที่ยงตรงต่อองค์กรและเอกชน เมื่อมีการร้องขอ

3. หนังสือพิมพ์ควรแยกแยะประเด็นทั้งสามอย่าง ได้แก่ ความเห็น การคาดคะเนและ ข้อเท็จจริงออกจากกันอย่างเด่นชัด

* แปลจาก Geoffrey Harries & David Spark "Practical Newspaper Reporting" 1994 : pp. 235-240

4. ความเป็นส่วนตัว (Privacy) หนังสือพิมพ์ไม่ควรล่วงละเมิดในชีวิตส่วนตัวของผู้ได้โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้นั้น ทั้งนี้รวมไปถึงการใช้เลนส์พิเศษถ่ายภาพจากระยะไกลในสถานที่ส่วนบุคคล ทั้งนี้นอกจากเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ

หมายเหตุ สถานที่ส่วนบุคคล เช่น ที่พักส่วนตัวรวมไปถึงสวนและสิ่งก่อสร้างในที่พัก ทั้งนี้ไม่ได้รวมพื้นที่สาธารณะซึ่งอยู่ดีดกับสถานที่ส่วนบุคคล ในกรณีของโรงพยาบาล สถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัวได้แก่ ห้องพัก หรือสถานที่ที่ทำการรักษาพยาบาล แต่ไม่รวมถึงพื้นที่อื่นๆ เช่น ห้องรับแขกของโรงแรม และโรงพยาบาล

5. เครื่องดักฟัง (Listening Devices) นักหนังสือพิมพ์ไม่ควรทำข้อมูลโดยวิธีไม่สมควร และต้องพิมพ์เรื่องราวนั้น เช่น การดักฟังโทรศัพท์ ออกจากเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ

6. ในโรงพยาบาล

6.1 การเข้าไปทำสำเนา ถ่ายภาพในโรงพยาบาล นักหนังสือพิมพ์ ช่างภาพควรแสดงตนและขออนุญาตก่อนเสมอ

6.2 ผู้สื่อข่าวควรรู้จักภาระทางกฎหมาย หรือรู้ข้อที่ควรจำกัดในการถ่ายทำข่าวไปในเรื่องที่เป็นส่วนตัวเมื่อผู้เป็นข่าวอยู่ในโรงพยาบาล

7. การอ้างว่าเป็นตัวแทน (Misrepresentation)

7.1 นักหนังสือพิมพ์ ไม่ควรรับข้อมูล รับภาพจากแหล่งที่อ้างว่าเป็นตัวแทน หรือเชื่อถือไม่ได้

7.2 การเคลื่อนข่ายข้อมูล ภาพถ่ายควรได้รับความเห็นชอบ ยินยอมจากเจ้าของเรื่องเสียก่อน

ยกเว้นเพื่อประโยชน์ด้วยความสนใจของสาธารณะ

7.3 วิธีการทำข่าวควรเป็นไปโดยสุภาพ ถูกตามท่านของกล่องธรรม การใช้กลุ่มชาติต่างๆ ใน การสื่อข่าวควรใช้ในกรณีที่เป็นประโยชน์ด้วยความสนใจของประชาชนเท่านั้น และต้อง มีการพิจารณาวิธีที่ใช้อย่างถ้วนถี่

8. ความลำบากใจ (Harassment)

8.1 สื่อมวลชน ไม่ควรรับข้อมูลหรือรูปภาพจากผู้ใดซึ่งคุณเกบ ซึ่งจะก่อให้เกิดความลำบากใจ นอกจกรูปภาพเหล่านั้นเป็นที่สนใจของสาธารณะ

8.2 สื่อมวลชน ไม่ควรถ่ายภาพสิ่งของส่วนตัวโดยไม่ได้รับความยินยอม และไม่ควรโทรศัพท์ หรือตั้งคำถามเมื่อถูกขอร้องให้เลิกถาม ไม่ควรตามเมื่อถูกขอร้องให้เลิกติดตาม

8.3 บรรณาธิการ ควรคุ้ยแล้วรับข้อมูลของบรรณาธิการ

9. การจ่ายเงินสำหรับข้อเขียน (Payment for Articles) การจ่ายเงินหรือเสนอจ่ายสำหรับเรื่อง ก้าว ข้อมูล ไม่ควรจ่ายโดยตรงหรือผ่านตัวแทนให้ผู้เป็นพยานในกระบวนการทางคดีอาชญากรรมหรือ

จ่ายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม เช่น ครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงาน นักจากข้อมูลนั้นอยู่ในความสนใจของสาธารณะและจำเป็นต้องจ่าย

10. การทำข่าวความสูญเสีย หรือเรื่องสะเทือนใจ (Intrusions into Grief or Shock) ในกรณีที่เกี่ยวกับความเครียดโศกเสียใจหรือเรื่องสะเทือนใจ การทำข่าวและตั้งค่าตามควรทำด้วยความเห็นอกเห็นใจและสุนทรีย์ (Discretion)

11. ญาติ เพื่อน ที่ไม่มีส่วนร่วม (Innocent Relatives and Friends) หนังสือพิมพ์ควรหลีกเลี่ยงการระบุชื่อญาติ หรือเพื่อนของผู้ที่ตกเป็นข่าว ในกรณีที่อาจจะทำให้เขาได้รับความเสียหาย ทั้งนี้นอกจากเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ

12. การสัมภาษณ์หรือถ่ายภาพเด็ก

12.1 ปกติแล้วนักหนังสือพิมพ์ไม่ควรสัมภาษณ์หรือถ่ายรูปเด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปี ในเรื่องที่เกี่ยวกับความปลดปล่อยของเด็ก นอกจากได้รับอนุญาตหรือมีผู้ปกครอง หรือผู้ที่รับผิดชอบอยู่ด้วย

12.2 เด็กไม่ควรถูกถ่ายภาพเมื่ออยู่ที่โรงพยาบาล ยกเว้นว่าจะได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจโดยตรง

13. เด็กกับกรณีทางเพศ (Children in Sex Cases)

13.1 ไม่ว่ากฎหมายจะห้ามไว้หรือไม่ก็ตาม หนังสือพิมพ์ไม่ควรระบุชื่อเด็กที่อายุต่ำกว่า 16 ปี ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรณีทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะเหยื่อ พยาน หรือจำเลย

13.2 ในกรณีหนังสือพิมพ์รายงานข่าวของเด็กเกี่ยวกับกรณีทางเพศ ควรใช้ภาษาที่สุภาพ และถือเป็นเรื่องสำคัญต้องไม่ระบุชื่อเด็ก และระมัดระวังการรายงานได้ ฯ ซึ่งอาจจะตีความโดยนัยให้รู้ถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเด็ก

14. เหยื่อของอาชญากรรม (Victims of Crime) ในกรณีของอาชญากรรมทางเพศ หนังสือพิมพ์ควรใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าวโดยไม่ให้รู้ชื่อ ที่อยู่ของเหยื่อ โดยไม่จำเป็น

15. ความพินิจพิเคราะห์ (Discrimination)

15.1 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่กดดัน ในเรื่องของเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา เพศ ความเชื่อปั่น และความพิการ ของบุคคล

15.2 ควรหลีกเลี่ยงการพิมพ์รายละเอียดเกี่ยวกับเชื้อชาติของบุคคล สีผิว ศาสนา เพศ นักจากสิ่งเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อเรื่อง

16. การสื่อข่าวด้านการเงิน (Financial Journalism)

16.1 แม้ว่ากฎหมายจะมิได้มุ่งมาด้วยไว้ แต่นักหนังสือพิมพ์ไม่ควรใช้ข้อมูลด้านการเงินซึ่งได้รับล่วงหน้า มาตีพิมพ์หรือส่งข้อมูลนั้นไปให้ผู้อื่น

- 16.2 ถ้านักหนังสือพิมพ์มีญาติหรือเพื่อนซึ่งมีผลประโยชน์อยู่ ก็ไม่ควรเขียนเกี่ยวกับความมั่นคงของทุนนี้ อันอาจแสดงให้เห็นว่าเขียนเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ถ้าจำเป็นต้องเขียน ก็ควรเปิดเผยต่อสาธารณะวิการเรื่องผลประโยชน์ของญาติหรือเพื่อนไว้ด้วย
- 16.3 นักหนังสือพิมพ์ไม่ควรซื้อหรือขายหุ้นด้วยตนเองหรือผ่านนายหน้าในหุ้นที่ตนเองเพิ่งเขียนถึงหรือกำลังจะเขียนถึงในอนาคตอันใกล้
17. เรื่องของแหล่งข่าวที่เปิดเผยไม่ได้ (Confidential Sources) นักหนังสือพิมพ์มีพันธกิจด้านจริยธรรมที่จะต้องปกป้องแหล่งข่าวซึ่งเปิดเผยไม่ได้
18. ความสนใจของสาธารณะ (The Public Interest) ในข้อ 4 ความเป็นส่วนตัว (Privacy) ข้อ 5 เครื่องดักฟัง (Listening Devices) ข้อ 7, 8, 9 การข้างว่าเป็นตัวแทน (Misrepresentation) ความลำบากใจ (Harassment) และการจ่ายเงินสำหรับข้อเท็จ (Payment for Articles) กล่าวว่าการกระทำนี้ๆ อาจยกเว้นได้ถ้าทำเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ความผูกพันที่แท้จริงของจริยธรรมนี้ คือประโยชน์ของสาธารณะซึ่งควรคำนึงถึง 3 ประการดังนี้
- 18.1 เพื่อสืบ ตรวจสอบหรือเปิดเผยคดีอาชญากรรมหรือความผิดทางอาญาที่ค่อนข้างร้ายแรง
 - 18.2 เพื่อป้องกันสุขภาพ และความปลอดภัยของประชาชน
 - 18.3 เพื่อป้องกันสาธารณะจากการทำให้เข้าใจผิดโดยปัจเจกบุคคลหรือองค์กร
- นอกเหนือจาก 3 ข้อนี้แล้วคณะกรรมการรับเรื่องร้องทุกข์ของหนังสือพิมพ์ (The Press Complaints Commission) ร้องขอให้บรรณาธิการแสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ตีพิมพ์สนองความสนใจของสาธารณะอย่างไร

การใช้จริยธรรมในการควบคุมกันเองจะได้ผลมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับคนในวงวิชาชีพเป็นหลัก ถ้าองค์กรวิชาชีพเข้มแข็ง ได้รับการยอมรับจากนักหนังสือพิมพ์และประชาชนการดำเนินการด้านจริยธรรมก็เข้มงวดตามไปด้วย ถ้านักวิชาชีพส่วนใหญ่ขาดจริยธรรม ก็จะทำให้องค์กรวิชาชีพอ่อนแอ และมีผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมมากขึ้น จนละเลยจริยธรรม ไม่มีการปฏิบัติตาม ไม่มีการลงโทษ หรือไม่เห็นความสำคัญของ การลงโทษ ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธา ถ้าจริยธรรมเสื่อมลงจนเกิดความเดือนร้อน หรือความเสียหายต่อส่วนรวม รัฐบาลก็จำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายควบคุม ซึ่งมักจะเข้มงวดและรุนแรงกว่าการควบคุมกันเองด้วยจริยธรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งหลายจึงควรทำงานด้วยความสำนึกร霆หน้าที่อย่างบริสุทธิ์ใจ